

ADMINISTRAȚIA
Arad, Str. Auliek (Adam)
INȘERTIUNILE:
de 1 p. pentru primul: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.
Atât abonamentele cât și
inșertiuile sânt a se plăti
înainte în Arad.
Scrisori nefrancate nu
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Știrile economice.

I.

În viața poporului nostru
mai scăderea că din pricina
stăpânirii pe terenul po-
putem lucra cum ne-ar trage
tot am mai duce-o! Vorba
nici în ceea ce privește
isvorul de viață a însuși
nu prea săvârșim ceea ce
ar trebui să facem pentru a
ține pas cu celelalte po-
țări.

A trecut jumătate de veac,
avem un mănunchiu întreg
cu carte. Azi-măne se im-
unsprezece ani, de când la
s'a înființat „Reuniunea română
cultură”, și totuși până acum
dela Crăstie s'au înved-
lăua pildă bună și a întemeia
reuniune, care are drept țintă
țeranului român din starea
și neștiința în care își tăn-
șie:ța.

Publicăm în altă parte a foii no-
șterii călduros și cu înțelepciune
noului înșertii economice ro-
cărui din toată inima îi do-
crească, să înflorească și roade
aducă mult obidatului nostru

Înșim însă, în aceeași vreme,
re mustrare de conștiință și
de rusine, că în alte părți lo-
Români nu s'au întemeiat
până în ziua de azi înșertii
șice. Atăția dintre cărturarii
— să nu zicem că apr'ape
au ieșit din opincă și trăiesc cu
mai din banul câștigat de sătea-
mân. Toți avem deci datoria să
ceva pentru ridicarea stării
români, căror dacă în toate
li-s'au ridicat bănci, de unde
se împrumute, urmează, ca o
datorie, să le înșim înșertii
șe, unde să învețe cum să se
șca de banii împrumutați, pen-
șu ajunge la ruină când de
ș cred că lucrează cu minte;
șrășim, pe cari nu știu, cum
șgricultură (plugărit) mai po-
ș nouile descoperiri, cu un
ș-ș înșim a face din pu-
ș, căci durere, știința asta o
șie puțin dintre ei.

Ștem cu atât mai ales datori
ș aceasta, cu cât trăim la olaltă
șuri cari dau înainte, ear noi
ș vom ține pas cu ele, nu nu-
ș remanem îndărăt, dar ne pră-
ș Pentru-că nici un teren al
ș înșim o lup'ă mai ni-
ș ca tocmai terenul economic,
ș econom cu stare, măne —
ș știut să înșim lucrurile, te-
șrac, pe drumuri. Și ce i-se
ș unui om, i-se poate întă-
ș comune, unui comitat întreg,
șpor chiar. Pildă, în privința
ș cine n'ar și să dea?

Să ne deșteptăm deci. Să ne
gândim că în Ardeal trăim în apro-
piere cu Sașii cumpătați, muncitori,
știutori de carte și cari au nu numai
înșertii economice, dar și școli de
agricultură; prin Banat și comitatul
Aradului cu Șvabii, economicește o
o primejdie, că prăpădesc unde se
înșim, — și cu Ungurii, în spriginul
cărora chiar dacă n'ar fi atâtea reu-
niuni economice vechi și bine sprig-
ginate, este însă puterea stăpânirii!

Nu mai noi Români suntem lăsați
singuri. Dacă nu ne vom ajuta deci
nici noi unii pe alții, vai de noi! În-
tr'o bună duminică ne putem pomeni
că țărănimea noastră este datoare —
vîndută la bănci, ear la licitațiuni
vom vedea numai străini, indeosebi
Ovrei.

Înșertii economice sunt singura
scăpare. Ele fac minuni, nu numai
ajutând pe țărani să-și cumpere pe
ășteptare ori plătind când se înșe-
nesc un plug mai bun, mașini de tot
felul, Sămênțe, tauri de rasă și altele,
trebuincioase economiei, dar îi în-
vață mai presus de toate cum să
folosească fiecare petec de pământ,
și ori care și a anulului. Paguba cea
mai mare ce o avem adică noi Ro-
mâni, este că țărani nostri cel puțin
a treia parte din an nu o folosesc la
nimic.

Prin înșertii ce dau înșertii-
rile economice, se schimbă totul Bine
înșeles: dacă sfaturile date sunt ascu-
tate. Ear poporul nostru este destul
de pricepător și cu bunăvoință să
înșelească și să urmeze povețele. Cele
p trecute prin munca desfășurată în
șinul Reuniunii economice dela Si-
bilu, despre care vom mai vorbi, ne
îndreptătesc a crede că ori unde se
va întemeia asemenea înșertii, un bine
nemăsurat se va face poporului.

Atragem deci luarea aminte a
cărturarilor români asupra acestei
înșemnate afaceri, să se apuce de
lucru, să ia pildă dela Români din
Orăștie. Ear sătenii, când chemați
vor fi la treabă, să se apropie cu în-
credere, că pentru a lor propășire
se va face totul.

Avem nădejde, că în curând,
înca în iarna aceasta, frații din Oră-
știe vor fi urmați și de alți buni
Români.

Rusuș Șirianu.

M. Sa Monarchul, mat ales în
șeptămănilor din urmă, și-a dat o de-
șebită silință să împace pe Cehi și
Șermani, ale căror neînșelegeri fac cu-
ș neputință ori ce lucrare parlamentară
și astfel împedecă să se facă pe Anul-
Șou legi ce înșegrit trebuie pentru a
șe pune pe temeu sănătos legătura
șntre Austria și Ungaria.

Se șrie însă că M. Sa Monarchul
nu mai așteaptă nimic de la deputații
celor două neamuri și astfel ar fi vorba
ca de Anul-Șou M. Sa să se adrese-
ze printr'un manifest către popoa-
rele sale, îndemnându-le la bună

pace și înșelegerere, pentru a nu se
împinge astfel împărăția spre o adevărată
prăpastie.

Dieta împărătească (Reichsrathul)
s'a și amânat de altfel și ast' măne
Austria va avea earăși un nou guvern,
șate mai norocos de cât ce e ce s'au
șerinda: în lunile din urmă.

Corb alb. În mijlocul potopului de
înjurături ungurești la adresa memoriilor
mareșului nostru erou național Avram Iancu,
singura revistă „A hét” a scris un articol
mai șezat, recunoscând tot ce a fost de-
șeb: în Iancu: sufletul lui nobil, vitejic,
buna lui credință și admirând mai presus
de toate lăpădarea de sine, prin care Iancu
a devenit adevărat martir.

Eată cum lucrează articolul revistei
maghiare:

„E tulburare mare printre Valahii
ardeleni, și de astă-dată într'adevăr au motiv
să fie indignați.

La Alba-Iulia s'a întemplat anume,
când s'a pertractat procesul pen'ru fondul
lui Iancu, că procurorul regesc de acolo a
numit — cum se afirmă — pe Avram Iancu,
eroul național al valahimei ar elene, — șef
de bandiți (haramia vezăr).

Dacă acel procuror reg. într'adevăr
așa s'a exprimat, valahimea din Ardeal are
drept și motiv să se tulbure. Motiv, fiind-că
Avram Iancu a fost într'adevăr erou, a fost
politician cinșit, chiar și în greșelile șele și
n'a fost, la nici un cas, șef de bandiți.

Și drept...
Da; titlul de drept nu se șterge,
câtă vreme procurorii maghiari, ales cei din
Ardeal, își răștrează obiceiul de a face pa-
radă în procesele penale politice cu prim-
articole proaste, în loc de rechisitoriul juri-
dice.

Casal din Alba-Iulia e numai copie a
tipului permanent, pe care nu-l poate
schimba persoana, individualitatea și sco-
pul procurorului singuratic

Procurorii nostri își țin de datorință,
ca la ori-ce mic furtișag al naționalităților
să apere patria cu grandetă și în mod bă-
tător la ochi.

În șrile lor apar toate șecăturile,
teate bombasticismele, frasele, preocupările
intentionate și toate înșemșările provocă-
toare din articolele de gazetă și din vorbi-
rile parlamentare și cei-ce le rostesc (re-
chisitoriile) nu uită să pomenească de Lom-
broș, de Bekasich Gusztáv, de Kaas Ivor,
și numai un lucru uită, că ei pe șcaunul
de acășatori nu reprezintă politica de par-
tid ofensată, ci ordinea de drept a statului,
care poate fi ofensată cu acșuni politice
tot așa de bine ca și cu transgresiuni, de-
liete și crime comise în contra proprietății,
a libertății personale, sau de altă natură.

În vremurile din urmă procesele șo-
cialiste și naționale au școs la iveală în mare
parte o înșpăimântătoare ușurință și pre-
ocupare a puterii acășatoare, ce avea rol
în ele, așa, că aceasta în sine luat, for-
mează agitația cea mai primejdieoasă în con-
tra ștatului pe care-l reprezintă.”

Asociațiunea Națională Aradană.

Toți membrii Asociațiunei Na-
ționale Aradane și peste tot, cei
cari poartă dragoste culturii ro-
mânești, sunt invitați a veni la
adunarea generală ce se va ține
în Arad Luni 25 Dec. n. în loca-
lul Casinei române.

Epilogul Memorandului.

S'a întemplat casul revoltător că în
zilele trecute a executat ștatul în modul cel
mai brusc dela moștenitorii fie-șertatului Au-
rel Suciu suma de 2200 fl., cât au făcut șpe-
șele Memorandului. Moștenitorii n. artiru-
lui A. Suciu au întervenit prin advocat și ce
s'a descoperit? Aceia, că șpeșele procesului
sunt plătite de luni de zile până la ulti-
mul crucer, precum se vede chiar din actele,
pe temeiul cărora s'a făcut eșecutiă, însă or-
ganele ștatului au ținut de lipsă să se nă-
șustească asupra lășdământului din care a
lurs suma de 2200 fl., și apoi pe de-așupra
a mai terfelit memoria unui mort prin gaze-
tele ungurești, cari își băteau joc și presen-
tau pe Aurel Suciu ca pe un eșroc.

De atăta barbarie numai o administra-
ție coruptă și o gazetărie bestială e capabilă.

G. C. Cantacuzino.

Joi, 9/21 Decembrie, s'a împlinit un an
dela încetarea din viață a lui G. C. CAN-
TACUZINO, fost ministru român.

Cu șrilegiul acestei triste aniversări, un
șerviciu religioș s'a oficiat în biserica Icoanei
(Bucureștii) și un altul, la ora 10 și jum., la
cavoul familiei „Vișă Șerban Cantacuzino V.
V.” (cimiteriul Șerban Vodă).

Înășară de membrii familiei, un mare
număr de admiratori ai defunctului s'au dus
la mormânt și au asistat la șerviciul de zeiesc,
oficiat înșu aducerea aminte a mareșului pa-
triot și naționalist, care atăt de mult ne iu-
bea.

Ne vom aduce și noi șururea aminte
de el.

IANCU.

Cuvintele nesocotite prin care
procurorul Lazar a insultat memoria
lui Avram Iancu, numindu-l la pertract-
tarea procesului pentru fond, cap
de șof, a ștărnit o vie mișcare între
Români. Tinerimea universitară din
toate părțile protestează cu tărie în-
potriva insultelor. Din Munch (în
Germania) tinerimea a trimis urmă-
torul

Protest.

Ultimele incidente șonice în cauza
monumentului lui Avram Iancu, ne-a um-
plut inimile de șcărță și indignare.

Avram Iancu, care prin șaptele lui
mărețe și-a înșcrit glorioșul șău nume cu
litere de aur în istoria României, trăește
în amintirile noastre naționale ca unul din
cei mai mari cari au eșit din șinul popo-
rului român.

Păngășirea amintirii acestei mărețe
șiguri de cătră procurorul Lazar Mikloș o
expunem în fața națiunei și a lumii culte
întregi ca un act de șovinism miserabil.

Cuteșanța mișelească demarcă un nou
ștac în expoșel ultimelor brutalități arbi-
trare, în contra cărui, cu țoșii rănii până
în șanșuarul demnității noastre ștrămoșești
ne ridicăm glasul nostru de protestare co-
mună.

In sentimente și abnegație ne însirăm până la ultimul în războaiele luptătorilor cauzei marelui erou și dorindu-le succesul cel mai desăvârșit, îi asigurăm de nestrămutată noastră aderare.

München 16/28 Decembrie 1899.

Prof. G. Muntean Murg, Virgiliu Sr. Sâmbotean cand. ing. Dom. Nicef cand. ar. Uliu Traian M. Haiu, cand. științ. politice, Dimitrie Ionescu, inginer, Adrian Cristea cand. cam. Stefan Popescu, pictor, Remus P. Iliescu cand. arhitect, Ioan Lada stud. pictor decorativ, Constantia Georgiu, bellearte, Corneliu O. Heselmann, cand. ing. Di. Fransovicu, cand. ath. Aristide Iliescu cand. l. acad. bellearte, Ioan Artimescu, cand. arch. Paul Ioanidu, cand. bellearte.

Infrângerea Englezilor.

Oștirile engleze, cari luptă împotriva Burilor, sunt într-o stare nu se poate mai desăvârșită. Dintre 70.000 soldați englezi vre-o 14.000 sunt înconjurați în cetățile *Ladysmith*, *Mafeking* și *Kimberley*; peste 4000 sunt în prisoare în orașul *Pretoria*, capitala Burilor; răniți și în neputință de a mai lupta ca la 5.000, iar cei 9000 de sub generalul *Methuen*, 20.000 de sub conducerea generalului *Buller*, precum și cei 20.000 de sub comanda generalilor *Gatacre* și *French*, cari au suferit înfrângeri groaznice, stau toți pe loc și așteaptă acum sosirea comandantului *Roberts*, faza ostrei engleze și a lui *Kitchener*, viteazul biruitor dela *Obdurmann* (în Sudan).

Toată nădejdea englezilor este pusă acum în acești doi generali, cari însă abea peste o lună de zile pot sosi pe câmpul de luptă. Iar până atunci cine știe, câte se pot întâmpla. Mai slăbăciți chiar foile engleze spunea, că cele trei cetăți e peste putință să se mai susțină, mai ales că Burii în fiecare zi luptă tot mai cu hotărâre.

Despre înfrângerea dela 15 Dec. a generalului *Buller* la *Kolenso*, se scriu anunțuri tot mai triste pentru Englezi. Deoarece ce pe lângă pierderea a peste 1000 soldați, ostirea aceasta a pierdut artileria, generalul nu va pute să lupte multă vreme, până vor sosi ajutoare.

Cea din urmă bătălie au suferit-o Englezii la 18 Dec., când generalul *French* a pierdut 200 morți, mulți răniți și multe tunuri. El a fost bătut de Burii, cari s'au resculat acum de curând în *Capland* (țeară săpănită de Englezi).

În aceiași vreme se scrie că toți *Africanderii* din partea de mează noapte a *Caplandului* s'au resculat împotriva Englezilor.

O ASEMENARE.

Toată lumea știe, că părintele episcop *Goldiș* cât de modest este chiar și când e vorba de drepturi neîgăduite ale sale. Cu toate acestea s'a făcut mare tăreboiu că părintele episcop ar fi luat 100 fl. pentru sfințirea bisericii din *Soborșin*. Faptul e că competența legală a episcopului pentru sfințirea unei biserici e 100 fl. Părintele episcop însă chiar din al său a anti ipat 100 de florini pentru procurarea lucrurilor trebuincioase la sfințirea bisericii și pentru acoperirea speșelor împreunate cu călătoria, ce parochia a restituit părintelui mesos consistorial *Ignatie Pap*. Tăreboiul a fost apoi buciurnat și prin unele foi de scandal din România, cari tipă: eată cum domnul *Sturdza* a introdus corupția și în biserica de dincoace, episcopul *Goldiș* jupuește bisericile!

În fața acestor nedemne apucături constatăm un simplu fapt: **Eminența Sa metropolitul Mețianu** încă a sfințit o biserică acum de curând, biserica din *Brașov*, zidită tot din colectă, și a luat 800 fl. pentru aceasta sfântă funcțiune, și pe de-asupra încă 500 fl. de la biserica din *Scheiu*, pentru că a slugit și acolo o liturgie.

Ei, „autorizaților“: să mai facem comparații?

Credem că va fi destul și atâta acelora pe cari îi privește. Altfel sora „*Tribuna*“ știe de taxele din *Brașov* și totuși pe părintele *Goldiș* îl prezintă de lacom; așa e obiceiul ei de a-și informa publicul.

Iar foile de scandal din România atâta fac și ele pentru noi: reproduc ce este murdar în scandaloaasa „autorizată“.

Din Dietă.

La desbaterea în Dietă asupra proiectului de lege pentru urcarea cotei, în ședința de *Mercuri*, 20 l. c. n., a vorbit și deputatul conte *Apponyi Albert*, căpetenia fostului partid „național“, contopit acum în partidul guvernamental. Vorbirea lui era cu dor așteptată atât de opoziție, cât și mai ales de partidul dela putere.

Când vrea să vorbească asupra proiectului — a zis contele *Apponyi* — el pornește din două puncte de privire. Întâiu este: ce pretind interesele țării? și al doilea, că față cu antecedentele care e datorită vorbitorului? Înaintea lui aceste două întrebări nu se bat în capete, fiind că mai întâiu — lucru foarte însemnat aci — interesul țării este, ca, chiar și cu jertfe, să aducem la îndeplinire și la un punct de liniștire chestiunile pactului.

E lucru regretabil, zice oratorul, că din pricina Austriei nu mai putem să ținem termenii, și din asta pricină pactul sau învoiala între Ungaria și Austria ca un mare greunent se va descărca cel puțin pe o parte a anului viitor; dar că cursul normal al afacerilor n'ar fi asigurat, vorbitorul n'o admite aceasta. Și asta cu atât mai puțin, cu cât în Austria nu se fac acipedeți pentru esența lucrurilor, ci din pricina altor lucruri, ce-și cer acolo rezolvarea lor. *Apponyi* vrea pace economică în interesul țării, căci nu este nimic mai păgubitor și mai primejdios, decât războiul economic — fără neatarnare. Scăparea din această incurcătură este: ori pactul (învoiala) definitivă, ori neatarnarea pe toată linia. — Ușor se poate, ca pe acest din urmă teren să ne întâlnim cu toții — zice vorbitorul.

E sigur însă, că trecerea la aceasta împinge țeara la o criză serioasă. De asta trebuie să ferim acum țeara, având în vedere starea financiară; dacă însă acolo vom fi împinși, atunci din calea ei nu vom feri. Astăzi e mai sigură însă încheierea pactului, și dinprici asta e și mai avantajos pactul.

Doi excepții are *Apponyi* împotriva învoielii făcute de guvernul *Báffy*: întâiu, fiindcă acesta încheie învoiala pe 10 ani și n'a avut în vedere contractele de încheiat cu statele străine; iar al doilea, fiindcă în privința dărilor de consum n'a putut aproba purtarea acelu guvern în chestia economică — Guvernul de azi trăsă chestia cea dintâiu și însemnată a rezolvat-o pe deplin, și dacă cea de a doua n'ar rezolvat-o în chip îndestulitor, — excepțiile vorbitorului totuși cad pentru însemnată dispoziție de mai înainte și fiindcă fața lucrurilor este schimbată.

În fața urcării cotei cu 3 procente vorbitorul găsește deplină recompensă în interesul țării, deși trebuie să declare și azi, că urcarea nu e tocmai motivată.

Vorbește apoi de aversiunile ivite Marți între *Apponyiști* și între *Báffyști*. (Un membru al acestor din urmă spusese adecă vorba, că guvernul *Báffy* făgăduise o cotă mai urcată, decât cea statorită de *Széll*). *Apponyi* condamnă aversiunile și învinuiește pe opoziționali, zicând, că nu e mai ușor lucru pentru opoziție, decât a arunca tăciunile între partide; el însă nu urmează calea aceasta, coavins fiind, că diferența, ce a existat între *Báffyști* și între *Apponyiști*, — aparține istoriei. După asta vorbitorul arată în chip lămurit și desbistăntă să și a fostului său partid în chestia cotei, ceea-ce a plăcut mai ales partidului dela putere.

Cel nemulțumit — zice *Apponyi* — strigă că guvernul *Széll* n'a isprăvit nimica. Dinsul respinge această învinuire, fiindcă știe, că actualul guvern își împlinește pe rând și credincios programul — toate făgăduințele.

Apponyi primește proiectul și-l recomandă spre primire și celorlalte partide.

Este Dumnezeu!

Bietul om! Atomul disparent și neînsemnată nimică în asemănare cu puterea nemărginită și necuprinsă a Dumnezeului preînalt! Împotriva cotează el a 'i-se pune Dumnezeescii Atotputernicii!

De ce aceasta?

A, da, fiindcă minte 'i-s'a dăruit și toaig de stăpânire 'i-s'a dat asupra tuturor fapturilor din micul nost' pământ?!

Oh! dar tocmai fiindcă singur lui 'i-s'au dat acestea, — de ce se îngâmfa, de ce se înalță peste rânduibile de Dumnezeu lasate?!

Suntem popor creștin, Români. Cei dităiu creștini, din toate popoarele țării, în care ne-am trezit. Inima n'o spune, veacurile n'o spun, istoria n'o spune, cea mai dreaptă mărturie din câte lumea le cunoaște: că creștini suntem și că este Dumnezeu!

Veacuri multe și de-a rândul ne-curmat am suferit: Cnuta barbariei, jugul iobăgiei, asuprirea tirăniei.

Nădejdea n'am pierdut-o, credința am păzit-o, căci — este Dumnezeu!

Neamul, limba, legea sfântă în război n-au fost ani sute de-a rândul. Și azi tot le avem!

Pângărite fost-au suflete de mucenici, nume mari de vitejie ș'ale noastre moaște sfinte — de dușmani neîmpăcați. Dar' apa a trecut, și pietrele au rămas. Și vom rămâne, căci este Dumnezeu!

Cu aproape trei luni înainte de asta, când Burii, micul popor creștin din Africa de mează-zi, gelos de libertate, în piept cu vitejia și cu credința n' Dumnezeu, războiul preferat-a în locul umilirii: o lume 'ntreagă în ris a luat lucrul.

Cum adecă? *Burii* cu *Englezii* în luptă să se prindă?! — Un ver-muleț cu leu?! — Așa s'a părut lucrul. Astăzi însă? — Întemplierile o spun: opt batalii dupăolaltă toate de *Englezii* pierdute, cu rușine mare; și *Burii* cei micuți — biruitori sunt pretutindeni și de lume preamăriți!

O pildă cunoscută până acum în istorie: pe *Spartanii* din vechime. — Azi *Burii* 'i-au întrecut, și pildă mai

măreață ei vor să dea în istorie popoarelor în alcate și nedreptăți.

„Cu noi e Dumnezeu!“ își ziceau plecând la luptă *Burii* cei viteji și cu credința dreaptă. Iar' isbândă a lor este. — Pe când poporul de *Englezi*, temuți de-o lume 'ntreagă pe ban și pe putere își răzimas „credința“. Și pierderea-i a lor. — Căci, este Dumnezeu!

În fața acestei rari întemplieri, care lumea toată a pus-o în umir, un deputat englez eată ce a gândit să spună, abia numai acum, în foaia „*Times*“ din *Londra* la adresa frașesei *Englezi*:

„Noi, *Englezii*, am uitat cu totul de Dumnezeu. Vieța noastră națională în anii din urmă a fost plină de închipiri și de îngâmfare. Bărbații noștri de stat se trufiau cu murea împărăție, ca și cum lor mână ar fi călăuit-o. Moravurile noastre au decăzut și glasul nostru s'a fundat. Nația noastră a fost vrednică această pace ste. Noi, *Englezii*, ar trebui să ne mărturisim păcatele naționale și să cerem iertare de la Dumnezeu!“

Oare voi cărmuitori păgărați cu inimi impietrite ai Ungariei măricite, — auziți voi acest glas pocăință al fiului *Marei Britanii*, unite azi înaintea unui popor mic străvrit în drepturile sale, în libertatea sa sfântă?!

Avem și noi drepturi sfinte, așezate și altare sfinte. Voi toate ni-le cați în picioare; libertatea ni-o strigă și moaște sfinte ne pângăriți în viața voastră fără seamăn în istoria mil.

Până când acestea?! Nați oare să învățați și voi ceva din înțînania marelui puteri a mărilor? *Piticii Báffyști*, *Barthaști* și *Lăzăreștii* nu gândiți voi oare, că mânia Dumnezeului pângărit de voi — ușor vă să v'ajungă?!

Noi creștini suntem, și nădejde avem și credință tare, că viitorul tocmai depărtat, vă va cuminți și voi.

Nădejde și credință neclădită avem, că popoarele pe nedreptărite — cu putere vulcanică și biruiri își vor duce la isbândă și seze lor drepte și drepturile și căci — este Dumnezeu!...

ULTIME ȘTIRI

Noi cabinet austriac. *Viena*, 22 Dec. Contele *Clary* și-a dat demisia acestui prilegiu *M.* Sa l'a decorat cu cruce *Leopoldină*.

Noul ministru va fi compus astfel: ședințe al consiliului și ministru căilor *Witek*, landwehr *Welsersheimb*, interne *Berndt*, externe *Stummer*, agricultură *Blumfeld*, ministru al pământului *Londowsky*.

Războiul. *Londra*, 22 Dec. O mare de tineri din înaltă aristocrație s'a oferit să meargă cu voluntari în Africa. Printre ei *Konnaught*, fiul regelui, se duce și el pe câmpul de luptă.

AMVONUL.

Sufletul creștinului are trebuința mângâierii păstorului. Sfânta scrip-
tură în pericolele ce se citesc din
anșelile Duminicilor și sărbăto-
rii, înfățișează o mulțime de pilde
înțelepturi, cari trebuie lamurite
frumos explicate credincioșilor.

Dar, pentru a pute face, ca
și creștinul să se indeletnicească
în înțelegerea și dragostea evan-
gelică, avem să ținem seamă de chi-
tăre, cum simte, cum îi arde în suflet
candela cuvântului Mântui-
torului, căci fără de un nobil avânt
nu se poate zice că suntem
cristiani, ci năimiți.

Cine simte în sufletul său însă,
numai fiind preot va pute fi folo-
sitor neamului și societății, acela
cărui suflet altarul și iubște cu
să arderea inimii amvonul.

Dacă ne uităm, în viața noastră
evlaviească, la deosebitele manife-
stații ale poporului încredințat păsto-
rului nostru, vedem, că o slujbă
înțeleasă, făcută după rânduiala
cu evlavie, dacă e împreună cu
predica potrivită, aduce roade fru-
toase și în curând simțite.

Preotul, care știe ce înțurire are
predica, și n-o face, să părăsească
memoria apostolilor și să apuce
ori-ce alt ceva; căci nu mai poate
puna mirasmă a lui Christos în
cei ce se mântuie și între cei ce se
condamnă.¹⁾

Dumnezeu, care prin unul născut
și unul pus în sufletul nostru, al
ceștilor, nevăzuta putere de-a fi pro-
vădătorii învățăturilor sale, ni-a
vădit, în același timp și gura nepu-
ericioasă și mintea noastră slabă a
condamnat-o, ca să fim vrednici a
comanda conștiinței tuturor oamenilor.²⁾

Recomandarea aceasta, la con-
știința oamenilor, este mедуva predi-
cării, este cuvântul adevărului, rostul
caldurii de aleșii neamurilor.

Când urcăm amvonul, mai întâiu,
preoți tineri, ori ca și candidați

de preoție, ni-se stringe inima de-o
frică neînțeleasă, întreg trupul nostru
tremură, și ori cât am fi de pregătiți,
greșim fie în înșirarea vorbelor, fie
în chipul de predare.

Aceasta însă nu va să zică lipsă
de chemare, cum zice unii. „Voiește
și vei pute; luminează-te și vei fi“,
spune vechiul proverb.

Așa și noi: n'avem cuvânt să
facem atârnată chemarea dela în-
țelegerea încercare de-a predica.

Cine se străduiește mereu, chiar
dacă n'ar avea un deosebit talent ora-
toric, ajunge departe.

Dragoste dacă este, am învins
toate. — După-ce însă am ajuns a
fi stăpâni pe cutare ori cutare învâ-
țatură din sfânta scriptură, nu-i așa,
că mare bucurie simte inima noastră;
nu-i așa că abia așteptăm obicinuitul
timp al slujbei duminicești, spre a
eși din sfântul altar, și-a predica pe
amvon cu lacrimi de bucurie în ochi
și cu sufletul avântat în sfere ideale?

Deprins cu predica, adevăratul
preot nu se simte fericit dacă nu
poate urca amvonul, fie dintr'o cauză,
fie din alta. Mult îl doare, că el, care
de la înălțimea amvonului privia de
alte ori în ochii poporului său, și
vedea puterea, și par'că simțea far-
mecul cuvintelor sale, și născuți și
crescuți în Christos, prin dînsul, — cât
de fericiți și mângăiați îi mulțumiau,
după eșirea din biserică, pentru os-
teneli, — ear acum nu poate să le
facă cum dorește.

Starea sufletească a unui preot
bun, care are dragostea altarului și
bucuria amvonului, se poate asemăna
unei grădini frumoase și plină cu
toate dulcețile lumii acesteia.

Și acum să ne punem în-
trebarea: Care ar fi preotul român,
care n'ar dori să-i fie liniștit sufletul?
să-l poată asemăna cu o grădină
frumoasă, unde să se desfăteze fericit?

Eu cred, că nu vom găsi nici
unul, care să răspundă contrariul,
știind bine, că adevărata fericire
residă numai în mulțumirea sufletească.

Cine deci, vrea să-și aștearnă
flori bătrânețelor; cine ține la mi-
sia sfântă preoțească și este „pă-
storul cel bun, care sufletul și-l
pune pentru oile“, acela să slujească

în biserică evlavios și să sporească
în dragostea predicării.

Covasinț, 1/13 Dec. 1899.

Preot. Al. Muntean.

Din Alba-Iulia.

La alegerea unui protopresbiter atât
sinodul protopopesc, cât și Preavenerabilul
Consistor, trebuie să cugete serios asupra
persoanelor ce are să ocupe acest post atât
de însemnat în biserică noastră.

Dacă la tractul nostru Alba Iulia au
competat bărbați cari merită să stea în
fruntea acestui tract și dacă din acei demni
vom alege pe cel mai demn, alegerea ne
va servi spre onoare atât alegătorilor, cât
și tractului; ba chiar și Preavenerabilului
Consistor, iar dacă în locul celui bun și
demn, vom prefera pe cel mai slab, alege-
rea ne va servi spre rușine, căci vom fi
ghițici că am făcut-o aceasta, sau din ne-
pricepere sau din interese mărunte, cari
numai spre onoare nu pot servi nimenuia.
Și mai spre rușine ne va servi fapta, când
având competenți cu pregătiri recerute am
cerc amânarea alegerii, după cum am
înțeles că pretinde p. administrator Ru-
san.

Nu'mi vine a crede și nu va crede
nimenea, că între membrii sinodului nostru
protopopesc se va afla careva așa de naiv
ca să primească și spriginească o preten-
siune atât de netemeinică.

Cinstea membrilor sinodului protopo-
pesc și a tractului va fi, dacă nu se vor
lăsa ademenți de cei ce voiesc să compro-
mită sinodul protopopesc, amânând ale-
gerea.

Să ne ferim de omul ce voiesc să-și
aroghe dreptul de dictator și conducător în
afacerile tractului nostru, cu scop de a
amâna alegerea de protopop, căci acesta
pe lângă interesele personale, mai vrea să
apără și ca singurul conducător dela care
să depindă fiitorul nostru protopresbiter.
Ca și cum preoțimea și peste tot membrii
sinodului nostru protopopesc n'ar fi destul
de conștiinț de ceea ce fac și ca și cum ne-
conduși ca de căpăstru n'ar ști lucra în
interesul tractului.

Interesele bine pricepute ale tractului
nostru pretind, ca la nici un caz alegerea
să nu se amâne, mai virtos că avem com-
petenți cu pregătiri recerute și cari ne pot

da garanții despre o activitate vrednică
de tractul nostru.

Cei ce voiesc amânarea alegerii sunt
cu voie ori fără de voe dușmanii tractului
și în special dușmanii școalelor și ai bise-
ricii din tract.

Să nu ascundem mâta în sac; ci să
dăm ce e al lui Dumnezeu și ce e al
împăratului, împăratului P. Rusan e preot
destul de zelos; dar pentru protopopia din
tractul nostru nu poate satisface cerințelor
nici când și-ar fabrica matura în capitala
țării.

Ca posteritatea să nu ne judece că
la alegerea de protopop am fost stăpâniți
de interese mărunte, și că cu voia ori din
nepricepere n'am avut în vedere adevăra-
tele interese ale școalei și bisericii, cu
suflete nepătate de patimi să alegem de
protopresbiter dintre cei vrednici cari au
competat pe cel mai vrednic a reprezenta
tractul nostru.

Am zis ca să nu mă călesc mâne-
poinăne că am tăcut.

Un membru aleg.

Dela sate.

Fondul Dr. George Popa.

Câmpani (Bihor), 8 Dec. 1899.

Fostul odinioară asesor referent școlar
la consistorul ortodox român în Arad, feri-
citul Dr. George Popa, precum se știe, a
răposat în urma unui morbo sufletec. Acest
morbo l'a făcut pe savantul bărbat ne-
capace de a-și testa respective de a
dispune de averea sa după placul și do-
rința inimii sale. Urmarea acestei în-
tâmplări nenorocoase a fost, că averea
dînsului, care fără mobile și bibliotecă,
facea 5—6 mii florini, să peară și să nu
lase după sine urmă, cum șerpele nu lasă
urmă pe peatră. Neamurile dînsului, în-
dată ce sosi trista veste despre moartea lui
în Viena, începură toți din toate laturile a
face la planuri: care, cum și pe câtă avere
ar pute pune mâna mai de grab. Cel mai
iscusit între toți și mai priceput s'a arătat
fostul preot în Sărbeshti și cumnatul fie-
iertatului Dr. George Popa, Petru Dale,
care, folosindu-se de prostia dreptului și
unicului moștenitor, a sororei lui P. George,
a pus mâna mai întâiu pe o parte din
averea răposatului, ba a mers însuși cu
căruta sa la Arad, de unde a adus-o în-
cercată binișor cu mobile, cărți, haine,

POIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.“

COLINDE.

Colinde din popor în comuna Seliște-Săldă-
bașiu din Bihor, de Eugenia Mangra.)

În postul lui Crăciun, când fetele
se adună seara la șezătoare cu furca,
când se adună și ei ca să învețe de la
colindele pentru Crăciun. Poporul
le corindă, a corinda; tot așa: Cărlindariu
de Cărlindariu. Colindarea se face
în ziua de Crăciun ținând două-trei zile.
În dimineața sărbătoarei, după eșirea po-
porului din biserică, pornește ceata colindă-
torilor, cu turca (turca) și cu duba prin sat.
Turca merge înainte jucând pe dinaintea
colindărilor și ispitind, dacă gazdele voiesc să
înțelească pe colindători; apoi intră în
cas, unde sunt așteptați cu un colac și o
căldură de rachiu pe masă. Colindătorii se
adună în două cete, la dreapta și la
stânga, și încep a colinda, adică a cânta
în rînd, ca în stranele din biserică, doi din
dreapta, apoi doi din stânga, pînă ce
se pareche. Cântarea (colindarea) este
companiedă (însoțită) de lovirea încet (pe
păle) a dubel pînă s'au sfîrșit toate colin-
dele. Atunci unul mai iscusit dintre co-
lindători, căruia îi zic: „popă“, luând
în mînă și sticla cu rachiu în mînă, ține
canta, apoi închinînd beaur în sărbătoarea
acestei, ear' turca joacă, în mijlocul chiui-
torilor hazlii adunînd creșterii cu ciocul de
la oameni.

I.
Pe fețele munților
Sus sîncele¹⁾ zorilor
Corinde mi Doamne!*)

Nu-i sîncele zorilor,
Ci-i d'o dalbă mîndăstire.

Mare-i, mare pe picioare
Pe noue stîlpuri de ceară

Și p'a cinicia-i de tîmăie
Și pe-atîtea-i de făclie.

Așa-i purces de demult
Din afară-i mușchiu aprins.

Da cu ce-i acoperită?
Tot cu teglă mohorită.

Pe din lontru-i zîgăvită,
Zîgrăvită aurită.

Ear' într'însa cine șede?
Că mi-ș șede Maica sfîntă

Cu luor, cu sfînt luon,
Cu fieș micuț în brațe,

1) sîncea sau sînceauă, în numărul plural
sîncecele, se numește virful ascuțit, de pildă: sînce-
ceana cuțitului și sîncecele zorilor, adică cele
dintîin raze din revîrsatul zorilor.

*) Cuvintele acestea se repetese după fiecare
două rînduri.

Cu coșita-i revîrsată
Peste fiu mic aruncată.

Fiul sfînt își dete-a plînge
Cu grele lacrimi de sânge.

Maica sfîntă-și cuvînta:
Taci tu fieș nu tot plînge,

Că eu ți-i fieș ți-oiu da
Două mere, două pere,

Două țîțe dalbe-a mele
Și ți-i juca fiu cu ele.

Fiu mai tare-și dete-a plînge
Cu grele lacrimi de sânge.

Maica sfîntă-și cuvînta:
Taci tu fieș nu tot plînge,

Că eu ți-i fieș ți-oiu da
Doi cheile raiului

Și încă raiul cu totul.
Fiu sfînt 'n graiu grăie:

Lesne-i Maică a tăce,
Da nu vezi tu ce ved eu

Color jos, color mai jos
În cel oraș jidovesc,

Doi meșteri meșteresc
Pe cruce dalbă de brad.

Doi meșteri meșteresc
Cuie dalbe de oțel.

Doi meșteri meșteresc
Pe grele maiuri de fier.

Și pe mine pune-s'or
Pe cruce dalbă de brad

Și la mine bate-s'or
Cuie dalbe de oțel

Și prin talpe și prin palme
Cu grele maiuri de fier.

Maica sfîntă 'n graiu grăie:
Ia ieși luane 'n afară

Și tu luane te-apucă
De cornul altarului;

Caută 'n sus și caută 'n jos
Și vezi luane ce-i vedé

Caută 'n sus spre răsărit,
Că eu Maică că miș ved

Un galbîn de luceafăr
Nălțându-se mîrindu-se

C'o zare-i pe asta lume,
Cu una pe cealaltă.

albituri și cu tot ce a rămas de la cumnat. Soartea însă n'a fost cu el, căci, fiind apele mari cu ocaziunea reînnoțirii sale de la Arad, ear' omul prea încrezut de atâta noroc, ce l'a venit ca din senin, el s'a înecat chiar când era să intre în comuna sa, și abia în ziua următoare l'a fost găsit trupul. Părerea de bine a celorlalte neamuri era năspus de mare. Se luară ele, mai cu binișor, mai cu înfricări pe lângă biata moștenitoare și o făcură de aduse îndărăt: mobilele, ce erau acum în posesiunea următorilor lui Petru Dalea; ear' averea mobilă — drăgălașele acți și libele de depuneră — după ce trecură prin forurile judecătorești, la făcură mare și pere, cum s'iră pe moștenitoare de pradete chiar și averea imobilă, ce o avea de la părintii săi, unuia dintre neamuri, preotului A. Pele. Ca să se vadă totuși, că neamurile nu vocea să peară dintr'odată și de tot pomenirea mult eruditului lor nepot, văr etc. adunară în fața moștenitoarei mai mulți locuitori din comuna natală Cămpani a regretatului și le spuseră, că ei, neamurile lui Dr. George Popa, vreau și dau respectivo întemeiază din averea rămasă de dînsul un foaie de o mie fl. care să poarte numele răposatului și din interesele căruia să se ajutore școala de acolo. Bucuria oamenilor era nedescrisă. Și cum să nu, când ei se văd ajutorați de consăteanul lor și încă chiar acolo și chiar atunci când lipsa lor era mai mare.

Mult timp n'a mai făcut nimenea vorbă despre „fondul Dr. George Popa“; oameni din Cămpani erau și ei de credință că miza de fl. se va fi trimis consistoriului ortodox român în Oradea spre chivernisire. Odată cu începerea anului școlar curent trebuia și școala din Cămpani sînduită, căci ploua în lăuntru ca afară, ear' prelegeri în așa școală, cum se putău ține? Eată lipsa de bani și eată că interesele fondului amintit erau binevenite. Dar' ia fond și interese, dacă ai de unde! Școala cerea reparație nemănată, bani de ce trebuiau căștigați cu orice pret. La învatarea preotului A. Popa vine notarul în sat și face, fără învoirea credincioșilor, un avere de 242 fl. în scopul renovării școlii. Credincioșii protesteză și cer interesele fondului Dr. George Popa; dar' interese și fond nicăiri. Credincioșii se depărtează amenințând cu trecerea la unire și plînt de indignare. De protestele și indignările oamenilor n'a ținut nimenea seamă; ei însă și-au ținut cuvîntul și în scurt timp se și prezentară în număr de vreo 35 la preotul lor A. Popa, — unchiul Drului George Popa. — Instințându-l că ei au

venit să l' vestească pentru prima-ooară voia lor de a trece la altă religie. În curînd ei se vor presenta și a doua-ooară și atunci ei vor fi trecuți deja din stînul bisericii noastre. Eată dară, că fondul des-amintit ce urmări a putut ave. Nu știe oare Ven. Con. is. or. orădan de cele ce se petrec în Cămpani? Și dacă da, de ce oare n'a luat cât mai în grabă pașii necesari pentru a preveni rîul? Afînd despre aceasta P. S. Sa dl. episcop Iosif Goldis, suntem convinși, că îndată va ordina cercetare în cauză și va răsplăti fiește căruia după fapte.

Alfa.

Reuniunea Mariană în Bistrița.

De pe Someș—1899
Steagul școlii.—Invetători harnici.—Corul din Șoimuș.—Serviciu divin.—Tracțiunea practică.—Școlarii în port național.—Sedinta I. în biserica gr. cat. Banchetul.—Fotografatul în club.—Concert.—Joc.—Sedinta II în școala română.—Impresiuni.—Inteligența bravă.—Observări.

Adunarea generală a reuniunii invetătorilor gr. cat. „Mariana“ s'a ținut la 5 și 6 Nov. a. c. în cetatea Bistrița.

Reușita acestei adunări se prevedea încă de Sâmbătă 4 Noem., căci trăsurile sosiau una după alta împopulate de invetători. Fiește-care nutria în inima sa dorul de o nouă întălnire și cu scopul de a lua parte activă la lucrările înălțătoare de care este nutrită această reuniune românească.

Duminecă dimineața în 5 Noemvrie încă'n zorile zilei se auzia șgomotul trăsurilor venite din mari depărtări, ear în schimbul oboșelii avută, fiește-care invetător era întimpinat de un frumos steag ce atârna de pe coperișul edificiului școlii purtând inscripția scrisă cu litere de aur: „Luminoasă te și vei fi.“ „Voiește și vi pută“, care inscripție a dat un nou impuls și un nou îndemn la lucru. Invetătorii locali Bogdan și Chitta, încă și-au făcut datorința în cât li-a s'at în putință. Dar pe când se întemplantă aceste primiri la școală față de invetătorii sosiți, pe atunci corul român din Bistrița în frunte cu dirigentul corului Traian Brătescu și cu dl. Grigorie Radu, ofician silvanal, au primit între vii strigări de să trăiască corul dela Șoimuș în fruntele căruia era simpaticul invetător Vasile Baciu.

La 8 ore a. m. s'a început liturgia, la care, desi erau mai mulți preoți de față, au servit numai dl. protopop Silași și capelanul Rus. Responsurile au dat corul

Șoimușului și cel din Bistrița. După 9 ore am mers la școală, ear la 10 ore s'a început prelegerea practică, ținută de Teodor A. Bogdan invetător în Bistrița, care a fost declarată de succasă. Iți era mai mare dragul să te uți la micul copilăși, cari prin responsurile lor respicate și prin portul lor curat românesc te încântau. Iți era mai mare dragul și era ceva înălțător a te afla în mijlocul atâtor copii curați și frumușei.

Înainte de orele 11, ne-am refăcut la sf. biserică, unde am fost întimpinați de o frumoasă vorbire a Rev. Dn. Dr. I. Pop, vicar al Rodnei și de presidental R. uniumi Inv. „Mariana“.

După deschiderea adunării, printre vii strigări de „să trăiască“ a urmat conform programului punct de punct, comunicând că în prima sedință s'au emis comisiunile de sub b) și c) ale programului. După aceea s'au ales de membri onorari Rev. D. Ioan Papiu canonic și preposit capitar în Gherla și Rev. dn. Georgiu Munteanu, asesor consist. director preparandial și al institutului de fete și profesor, cărora li-s'au trimis și telegrama. S'a cetit raportul anual despre activitatea reuniunii prin secretarul reun. Clemente Grivase director la școala normală în Năsăud; după aceea a urmat cetirea raportului casarului Ignatiu Seni, care s'a primit dimpreună cu eliminarea de spese făcut pentru anul 1900.

A urmat apoi cetirea disertațiunii despre „cultură și moralitate“ de Iuliu Chitta invetător în Bistrița, care a fost ascultată cu multă atențiune și a fost bine primită.

Banchetul. Banchetul s'a ținut în sala cea mare din hotelul „Gewerbeverein“ care a decurs în cea mai frumoasă ordine.

Toastele încă n'au lipsit. Începutul l'a făcut Rev. dn. Dr. Ioan Pop pentru familia regală. A ținut un toast frumos energic, bravul și naționalistul nostru dl. Dr. Gavril Tripon, avocat în Bistrița. Au mai toastat Dr. Csernaton, Bagnar, Todoran, Linn, Paveles, Precup etc., ear' s'fârșitul tuturor toastelor a fost al lui Bogdan despre opinia românească, după care s'a cântat „Sus opină“. La 4 oare s'a ridicat masa constatându se, că au luat parte aproape 150 însi, între cari și o frumoasă cunună de inteligenți din Bistrița.

După aceea ca o nestearsă suveniră ne-am fotografat cu toți căți am fost la banchet, prin fotografistul nostru român Alexandru Roșu.

Concert s'ara precis 8 la oare s'a început concertul predat de reuniunea ro-

mână de cântări din Bistrița, pe lângă un program bine ales, a cărui predare a reușit foarte bine. Dintre punctele programului a plăcut foarte mult declamarea „Copila de român“, care a succés peste așteptare, și cum nu? Când vezi pe scenă o copilă de 10—11 ani, „frumoșică cu o floare din a lui Traian grădină“, îmbrăcată frumos în un costum pitoresc național după-cum li e portul Româncelor din Bistrița. Culmea la toate însă a făcut „Jocul câlare“, căci a produs mult haz și deosebită plăcere, ceea-ce se atribuie dlui invetător Teodor Bogdan.

La acest concert a luat parte aproape tîrșaga invetătorime, precum și câțiva poporani, inteligență însă a fost mai puțină. Dintre cei de față am cunoscut pe Spect. dn. Dr. Tripon, avocat și soția; Dr. Alex. Pop med. univ și soția; Dr. Linn și fam.; Ranta, Scurtul și fam.; Micu și fam.; Roșu cu fam.; Grivase cu fam.; Baciu cu fam.; Radu și fam. și alții pe cari li rog să mă scuze căci nu l'am cunoscut.

După concert a urmat joc, care a ținut până la răsăritul soarelui.

În 6 Noemvrie la oarele 8 a. m. s'a continuat sedința reuniunii. Făcându-se raportele comisiunilor exmise în sedința primă, s'a cetit mai multe disertațiuni — amănădu-se din cauza timpului înaintat disertațiunile patra a dlui Bogdan invetător în Bistrița cu titlul „Apărarea școlii și a invetătorului“. S'au dezbătut mai multe lucruri. S'a ales de vice-president al reun. dl. Ignatiu Seni. S'a hotărât, ca adunarea generală viitoare să se țină în Rodna-veche.

Impresiuni. Tot ce am văzut, n'a făcut o impresiune foarte frumoasă și deplină mulțumitoare. Portul pitoresc al poporului român, Româncețele cu fețele trandafir și cu zimbetul delicat și atrăgător; birou cu fețele serioase și cu ochii ageri — precum și afabilitatea și modestia cu care ne-am primit, au fost încântătoare.

Nu puțină laudă merită și domniile invetătorilor Iuliu Chitta și Teodor A. Bogdan; ear' acesți doi frați dintr'o tulpină, ear' de luptă și lucru și-au dat toată silința pentru deplină reușire, contribuind cu toată bunăvoința, cu tot tributul posibil; asemenea la splendida reușire a contribuit și plătarii Radu N., care arăta un deosebit interes față de adunarea aceasta dăscălească.

Inteligența încă s'a grăbit a contribui la reușirea adunării, luând parte atât la adunare, cât și la banchet, precum și s'au la concert.

Observări. Ca și în tot lucrul, fie că de bun, se află și ceva rău, așa și aici a făcut o mică observare: Poporul nu al-

Lasă fie bine-mi pare
Că nu-i galben de luceafăr,

Ci mi l' drag fleșul meu
Venind tare ce putînd,

Pe nimica nu călcînd,
De nimica nu ținînd

Preste văi săci ce și trecea
Măndre văi s'aredaia

Preste câmpi să-i ce și trecea
Măndri câmpi își inverzea

Preste holde să-i trecea
Măndre holde rescocoa

Preste pomi săci ce și trecea
Măndri pomi își înfloria

Preste munți săci ce și trecea
Măndri munți își dasălta

Ca mieii primăvara
Și n'napoi se întorna

Mănie n' sîn își hăga
Grele rane ce și găsia

Preste rani și ce și sufia
Măndre rani și vindeca.

Maica sfîntă și cuvînta:
U. de flu și zăbovit?

Că eu Maică-am zăbovit
Că pe mine m'o tălnit

Ce și căni rîi de jidovi
Și pe mine-o chinuit

Pentru ce fleș te ai dat
N'ai tunat n'ai fulgerat

N'am tunat, n'am fulgerat?,
Că eu Maică nu m'am dat

Pentru tine, pentru mine,
Ci eu, Maică, că m'am dat

Pentru lume pentru toată
Să rescumpăr eu lumea

Eu lumea cu moartea mea
Precum scrie Scriptura

Cruce sfîntă n'toarsă masă
Fire-ai gazdă sănătoasă.

II.

Crescut'o, răsărit'o
O stea mândră luminoasă

Corinde mi Doamne *)

Nime n' lume n'o mai vede
Numai doi-trei filosofi.

*) Aceste cuvînte asemenea se repetă după fiecare două rînduri.

Steaua mândru răsăria,
Filosofi după ea

Pân' la curtea lui Irod.
Steaua sta și d'asălta

Filosofi n' curți intra
Ziuă bună că mi-s da

Și Irod li întreba:
Ce cercați, voi filosofi?

Noi, Iroade, că cercăm
C'asa noi am auzit

Că s'o născut un fiu sfânt
Și nu știm unde-o născut

Sus în ceriu, ori pe pămînt?
Da voi cercați și-l d'afiați

Și dacă li veți d'afia,
Venii să-mi spuneți și mie

Că și eu m'oi n'china lui
Tatălui și Fiului.

Steaua m'ndru răsăria
Filosofi după ea

Pân' la curtea lui Crăciun,
Lui Crăciun celui bătrîn

Steaua sta și d'asălta,
Fisofii n' curți intra

Ziua bună încă și da
Și Crăciun li d'întreba:

Ce cercați, voi filosofi?
Noi Crăciune că cercăm

C'asa noi am d'auzit,
Că s'o născut un fiu sfânt.

Cercați bine și-l d'afiați
Pe fiu mic ei că-l d'afiară

Mititel înfășețel
Fașe groasă de mătasă

Scutecăș de bumbăcaș
Legănaș de iergănaș

Luară-se duseră-se
La tîrgu de Tîrgoviște.

Dac'acolo ei sosia,
Măndru tîrgu-și tîrguia

Tute trei în trei chipuri
D'unu tîrgu-și tîrguia

Tot tîmăie și făclie
Doia tîrgu-și tîrguia

Tot miruț de cel scumpuț
Tria tîrgu-și tîrguia

1) a doia = al doilea.

2) a tria = al treilea.

parte în număr destul de mare; — de ce? —
 — că programul a lăsarăi nu a fost destul
 de bine compus. „Tracarea practică” ar fi
 bine să se fi ținut numai în ziua a
 doua; căci prin mergerea dela biserică la
 școală și de acolo îndărăt, poporul s'a
 împărțiat.

Corul Șoimușului — pentru ce nu a
 dat parte și la adunare? au doară nu pen-
 tru înaintarea poporului se fac aceste adu-
 nări? Inteligența română, pentru ce a aflat
 de bine a părăsi sala de joc, cu privilegiu
 concertului? — Așa se vede că au aflat
 sub demnitate dăscălimă.

Protopopul Silași, încă a purces în
 mod necuvenit, nepermițând preoților
 să a servi, deși anume s'au înfașșat
 pentru acel scop; totodată neinteresul cu
 care s'a arătat față de învățatorime a fost
 tot băștor la ochi. — De ce?

Până la revedere în Rodna-veche!
 „Cel sincer”

Din Banat

(Colaudarea și sfințirea școlii din Iersig
 protopresbiteratul Bocea, dieceasa Caranse-
 beșului.)

Nu arare ori ne este dată bucuria și
 mângâierea de a ceti în foile noastre des-
 pre jertfelă ce le aduce poporul nostru pe
 altarul culturii sale religioase și naționale.
 În toate părțile unde cere lipsă, poporul
 nostru ridică biserici și școli pompoase,
 amărut timpul modern de azi, ceea ce
 dovedește o deșteptare, o luminare și pro-
 gres în starea lui culturală.

Poporul nostru a ajuns și tot mereu
 trebuie să ajungă la convingerea, că existența
 sa națională, limba lui strămoșească și toate
 tradițiile sale i-lea conservat biserica și
 „școala română” cu bărbății luminați ai ace-
 stei școli.

Și dacă în trecut aceste două foculare,
 de cultură au avut însemnătatea lor pentru
 existența poporului nostru, apoi în aceste
 zile de grea cercare și amenințare, au de-
 venit unicul scut de care trebuie grijit ca
 de cel mai scump tezaur, ce-l mai avem
 și să nu lăsam să ni-l răpească acela, care
 cu ochi dujmănoși privesc asupra-i.

A remarcă aceasta totdeauna e che-
 marea foilor noastre și a inteligenței de câte
 ori nu mai cere trebuința și interesul po-
 porului nostru, ear' a remarcă progresele
 făcute și constatate în direcțiunea aceasta,
 e cu atât mai de lipsă, cu cât servește
 multora de al noștri de satisfacțiunea, în-
 curajare și imitare, ear' străinilor ca do-
 vadă, că Românul nu va perli până ține la
 biserică și școala sa.

Ca un fapt de progres, avem să re-
 marcăm de astă dată opera unei mici co-
 mune, ridicarea școlii sale după recerin-
 țele legii și a timpului de azi.

Comuna Iersig, locuită de Slovaci și
 de Români, are pentru cei dintâi avanta-
 giul, că fondul religios-catolic le susține
 biserica și școala, până când Românii cu
 vre-o 40 de numere de case și puține sute
 de suflete formând parohie sub clasă, este
 avisată la propriile sale puteri.

În decurs de mai mulți ani a fost si-
 lită să stea sub administrația preoților în-
 vecinați, din cauza, că nu se aflau preoți,
 cari se reflecteze la o astfel de parohie
 sub clasă.

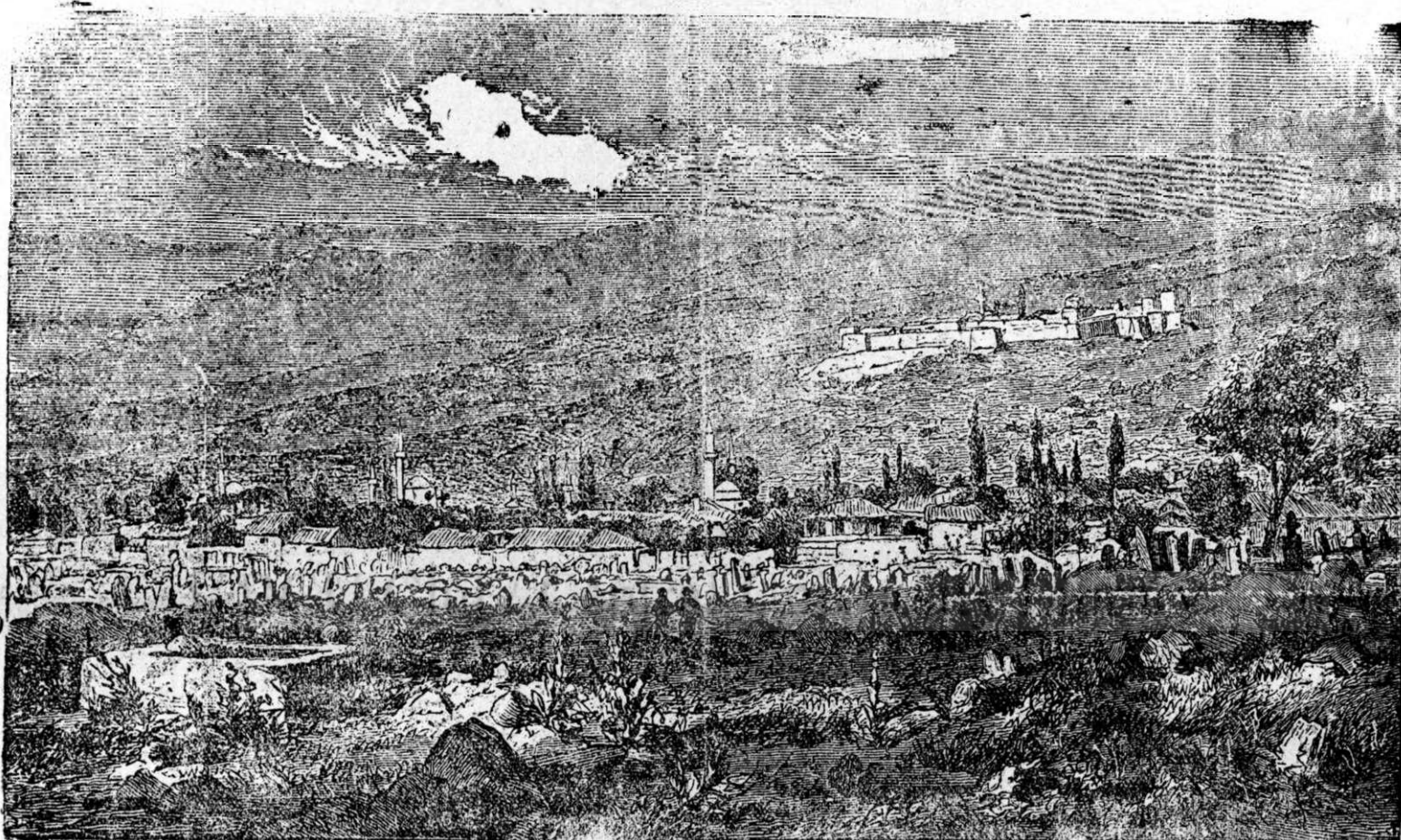
Între astfel de împregiurări a trebuit
 să sufere multe. ear' cu școala, respective
 cu edificiul ei a sta ca și înainte de 50 de

ani; o căsuță de lemn, în care abea încă-
 peau 20—25 de copii, o localitate de tot
 primitivă, era școala confesională a acestei
 parohii. Încercatu-s'au în diferite timpuri,
 ca poporul să ridice școala corespunzătoare,
 dar fără rezultat de oare-ce a lipsit ade-
 văratul conducător, preotul cu inimă, cu
 pricepere și cu voință fermă.

Sosit-a însă timpul, când aceasta co-
 mună din sinul seu să-și capete pe condu-
 cătorul ei în persoana preotului actual a
 diul *Iosif Birta*, fiul unui codrean, din co-
 mună, care după absolvirea gimnasiului cu
 maturitate și a teologiei din Caransebeș, cu
 calificatiune, ce se recere pentru proto-
 presbiteri, a preferit comuna sa natală, mul-
 țumindu-se pentru început cu parohie sub
 clasă bine știind, că omul vrednic, or' un-
 de-l puni, vrednic se arată și că auctori-
 tatea competentă recunoscând vrednicia și
 calificatiunea, va înainta pe astfel de preoți
 la timpul seu.

Astfel comuna Iersig, de doi ani, d-
 când are pe acest vrednic preot și ca în-
 vătător, a început a da înainte. Acest preot
 blând dela fire, modest și cu cultură ade-
 vărată și-a pus de prima țință: ridicarea
 școlii sale confesionale în spiritul modern
 de azi. I-a și succes, căci în faptă prin într-

In Balcani

La 7/19 Decembre se vestește din
 Constantinopol, că în Balcani, pe la
 ore și Uscub au izbucnit eară tul-
 țări mari. În cât pentru a se face
 odiașă, s'a trimis un escadron de
 căreți și un batalion de pedestrași.

Turcii de p'acolo sunt într'o neur-
 mată ceartă și bătaie cu creștinii.
 Dăm mai sus chipul unui sat turcesc
 din munții Balcani. Casele Turcilor
 sunt mici, toate cu dosul spre uliți,
 ca multe lor neveste (cadâne) să

nu poată fi văzute și nici ele să vadă
 pe trecători. Grijă mare au apoi Tur-
 cii pentru cimitir. La fiecare mormânt
 ei pun câte un semn mare de pe-
 tră. Minaretele (bisericile) sunt încă-
 pătoare și toate cu turn subțire și

înalt, de unde hodja (preotul) în fie-
 care oră cu glas tare, de s'aude peste
 satul întreg, vestește mărirea lui
 Alah, cum zic ei D-zeului lor.

auru-i strecurat
 apoi s'o înturnat

fiș mic să-l cinstească.
 ca săntă'n graiu grăia:

tească-vă Dumnezeu
 să pe voi filosofi,

cinstiți voi fiul meu,
 iubiți de Dumnezeu.

ai gazdă sănătoasă
 mul sfânt te alduiască.

III.

(Colindă din Banat.)

Colo sus la răsărit,
 Domnului Doamne,*)
 Mai mulți Ingeri s'au ivit,
 Și Nașterea o vestiau,
 De bucurie săltau
 Și pe Domnul îl laudau
 Și cântând așa ziceau:

Mărire lui Dumnezeu,
 Pe pământ pace, nură,
 Întru cei de sus mărire,
 La oameni buna voire.
 Măne'n lume-o fi sosit
 Mesia cel prea dorit
 Din Fecioră se va naște
 Și cu lapte se hrănește,
 Cu scutece s'o n făsa,
 În brațe se va purta
 Și'n chip de om s'o smeri
 Și pe noi ne-o mântui.

Adunată de *Toza Vaidău* din Pustiniș.

Pagini din Istoria României.

Luptele Românilor
 de
 G. COȘBUC.

1876—1878.

I V.

Cucerirea Rahovei.

I.

Era târziu în toamnă, cam pe la Sfântul
 Duminică, când oștirea noastră, care se afla
 la Ghighiu lângă Dunăre, primi porunca

să alunge pe Turcii din întăriturile Rahovei
 și să cuprindă cetatea.

Oștirea aceasta era puțintică de tot.
 Ear povestea alcătuirii ei este așa.

Îndaiă după lupta cea mare, la 30
 August, s'au trimes vre-o două mii de dor-
 banți să facă patrulă pe drumul dela Plevna
 spre Nicopol, ca nu cum-va să se adune
 oști turcești pe acest drum și să-l închidă.
 Mai marele dorobanților era colonelul Slă-
 niceanu.

Ei au pșzit drumul vre-o cinci săptămâni
 și s'au ținut cam ge lângă Dunăre, în fața
 orașelului nostru Corabia.

După-ce au început să sosească di-
 Rusia oastea grenadirilor, pe la începutul
 lui Octomvrie, și s'a așezat cu temeiul pe
 lângă Plevna, dincolo de Vid pe șesuri
 s'a făcut o schimbare în tabăra Plevnei.
 Osman era acum închis de toate părțile;
 pe partea dreaptă a riuului era strimțorat
 de oștirile cele vechi, ear acum și pe
 partea stângă de grenadirii.

Trecuse și oaste românească peste
 riu, ca să facă o tabără mare cu grenadirii.

Roșiorii, amândouă regimentele, și două
 regimente de călărași, trecuseră peste riu
 de mult și cutreerău câmpiile; pedestrima
 a trecut a bea acum, în toamnă, după sosirea
 grenadirilor.

Cei trecuți peste riu erau oștenii cei
 ce au bătut Grivița, adică Moldovenii din
 țara de sus, dorobanții din Botoșani și din
 Dorohoiu, cei din Roman și din Bacău, apoi
 regimentul al șaptelea de linie și vânătorii
 din Piatra-Neamțului*).

Înglotindu-se oștile creștine pe de
 toate părțile Plevnei, ni-se curmase grija
 ce o duceam de drumul Nicopolei. De aceea
 dorobanții cei trimiși cu Slăniceanu să-l
 e, nu mai avea nici un rost. Ei puteau
 să se întoarcă și să intre în tabăra Plevnei.
 Dar nu era nevoie să se întoarcă.

Domnitorul s'a găntit să mai trimeată
 puțintică oaste lui Slăniceanu, ca să fie
 la un loc vre-o cinci mii de oameni, și

*) Batalionul al doilea de vânători cu toate
 că era recrutat din județul Prahova și sta în
 Ploiești, făcea parte din oastea Moldovenilor din
 Țara de sus și se numia din Piatra Neamțului.

*) Aceste cuvinte încă se repețese după fiecare

jirea D-sale, prin stăruințele sale neobosite și jertfe în deajuns aduse atât din partea sa, cât și din a poporenilor sei, a ridicat o școală frumoasă, care s'a sfințit acum Duminecă prin Prea On. D. protopop tractual M. Popovici.

Sfințirea a premers colaudarea prin arhitectul nostru național A. Diacon, din Boeșă-montană, care a constatat, că întreprinzătorul lemnar din Boeșă-montană, Ion Munteanu, a sfințit zidirea școlii după planul și contractul aprobat de Ven. Consistor diocesan și încă fără a avea vre-un câștig. Recunoștință lui.

A urmat apoi actul sfințirii, anunțat prin salve de tunecuri, care s'a îndeplinit prin Dl protopop asistat de prototul local Iosif Birta, la care a asistat întreg poporul din comună. După actul sfințirii, dl protopop M. Popovici a ținut poporul o cuvântare tocmai potrivită pentru popor, ear' acesta n'a înțeles a-și manifesta bucuria, mângâierea și fala sa, că a ajuns a vedea o astfel de școală frumoasă, precum și recunoștința vrednicului seu preot, desp e care dl protopresbiter zice, că este unul dintre cei dintâi preoți din tractul seu.

După terminarea acestei festivități, care a produs în comună o adevărată sărbătoare pentru popor, dl protopresbiter, cunoscutul nostru arhitect, dl întreprinzător și unii fruntași din comună, au fost invitați și găzduiți în casa ospitală a dlui preot, cum nu se poate mai bine și mai frumos.

Incheiu dorind comunei Iersig tot mai multă înaintare și poporului noroc mult în ale sale, ear' dlui preot asemenea tot mai mult noroc în întreprinderile chierării sale, ca așa, azi-mâine să aibă dublă îndreptățire de înaintare la parochiile, pentru care este calificat.

PARTEA ECONOMICĂ

„Reuniunea economică din Orăștie”.

„Reuniunea economică” din Orăștie, adresează apelul de mai jos către toți cei ce poartă la inimă propășirea economică a poporului nostru în comitatul Hunedoarei, îndeosebi inteligenților de la orașe și sate și tuturor cărtărilor din comitat. Indemnăm și noi pe toți să dea ascultare apelului, înscriindu-se de membri ai acestei Reuniuni de care sunt legate bune nădejdi.

să-i pornească înainte spre Rahova ca să ispăsească locurile.

Slăniceanu avea cu el trei batalioane de dorobanți moldoveni, din oastea care a fost strivită la Plevnița: avea pe Tecuceni, un batalion aproape întreg pe Putneni, vre-o patru-sute, câți au mai rămas din batalionul lui Șonțu în ziua când au fost potopiți în Valea-Sângelui; și avea și pe cei 140 de dorobanți din Neamț și din Suceava, singurii rămași din cei opt-sute câți au năvălit la Plevnița cu maiorul Ion Nicolae. Erau cu numele trei batalioane, căci toate la un loc aveau abia peste o mie cincisute de oameni.

Aceasta era oștirea Slăniceanului și din ea s'a isvodit castea, care a bătut Rahova.

De la Plevna n'a putut Domnitorul să rupă nici măcar un regiment de pedestriști, ca să l trimească lui Slăniceanu în ajutor. I-a trimis o singură companie de dorobanți din București. Atâta tot. I-a trimis însă călăreți, două regimente de călărași, și dete poruncă să treacă peste Dunăre dorobanții și călărașii, câți se mai găseau ca pază prin Oltenia și să se împreune cu mâna de oameni ai lui Slăniceanu.

Slănicianu au ai săi a așteptat la satul Ghighiu sosirea dorobanților, și cam pe la sfântul Dumitru i-au sosit. Aceștia erau de toți două batalioane, unul de

Iată apelul :

Stimate cetitor !

Precum credem că Vă este cunoscut, la Orăștie s'a înființat de curând o „Reuniune economică” ce are de scop a veni în ajutor poporului din aceste părți, cu sfatul, cu pildă bună, și după putință, cu sprigin material chiar, ca să pornească e o cale ce mai bine și mai sigur duce la înaintarea în cele economice, și prin aceasta la bunăstarea sa materială și culturală.

Cărările pe cari are să se îndrepteze lucrarea Reuniunii noastre economice, ni-le arată statutele ei, aprobate de înaltul ministru, și din care extragem aci câțiva paragrafi de lipsă a fi cunoscuți tuturor celor ce bine vor voi a ne da spriginul lor. Estă-ți :

§ ul 2 al statutelor sună : Reuniunea intru ajungerea scopurilor sale :

a) urmărește cu luare aminte dezvoltarea economică în singuraticii ei rami ;

b) răspândește cunoștințele economice și se străduiește să introducă îmbunătățirile și înouirile economice ;

c) ajutoreaază școlile și așezămintele economice existente și înființează și ea de acestea ;

d) edă și premiază scrieri periodice (foi) economice și lucrări de sine stătătoare și contribuie la răspândirea de atari scrieri prin înființarea de biblioteci și prin împărțirea acelor (a scrierilor) în chip gratuit, sau cu preț scăzut ;

e) înființează școlile economice de model,

f) face colecțiune de obiecte economice de model ;

g) arangiază din timp în timp expozițiuni economice ambulante ;

h) se îngrijește de ținerea de prelegeri economice ambulante ;

i) ajutoreaază pe elevii singuricioși, cari cercetează școlile de economii ;

k) se îngrijește de așezarea de învățăcei la meserii și negoț, de încuarterarea lor, de hrana și providerea lor cu unelte de învățământ ;

l) se îngrijește ca membrii Reuniunii să aște totdeauna în localul Reuniunii lucrări de cetit folositoare înaintării lor spirituale și morale, și de distracție (pentru petrecere).

§ ul 3. Membrii Reuniunii sunt :

a) Fundatori, cari plătesc deodată 100 de coroane taxă de membru ;

b) ordinari pe viață, cari plătesc deodată 25 coroane ;

c) ordinari, cari plătesc 2 coroane pe an ;

Mehedințeni și altul de Musceleni, ear din Neamț și din Suceava au sosit 250 de recruți cu doi ofițeri, ca se întregescă batalionul. Și i-a mai sosit și un regiment de călărași, alcătuit atunci în grabă din prisoal altor regimente.

Aceasta era toată oștirea: Vr'o patru mii de pedestrași toți dorobanți, și vr'o mie de călărași, cu două spre-zece tunuri.

II.

Era o mână de oștire neap românească Numai dorobanți și călărași. Mehedințeni și cei din Suceava erau recruți, de curind aduși de pe-acasă și ast fel, neiscușiți în purtarea armelor și neobiceiuiți cu mișcările ostășești în vrme de bătae.

Unii apucaseră să se vire în haine de oștean, dar cei mai mulți erau în straiele Cf țărănești — tocmai cum zice Penes Curcanul: purtând opinci suman, țărți — și își era mai mare dragul de ei. Mehedințeni cu anterie și cu cisme, Sucevenii cu cojoace. Erau țărani din toate județele țării, începând pin munții Mehedinților, din Gorj, din Argeș, din Muscel, din toată Moldova până la Dorohoiu, ba erau și Bucureștenii de la obor. Să fi căutat anume, nu i-ai fi potrivit mai bine.

Cu toate că stăpânirea le-a dat numai bani, nu și hrană de-a gata ca oștirilor de la

d) ajutători, cari contribuie odată cu o coroană spre scopurile Reuniunii.

§-ul 6. Taxele anuale de membri se plătesc în fiecare an la 1 Ianuarie, înainte.

§-ul 8. Membrii Reuniunii sunt îndreptățiți : a lua parte la adunările generale, în înțelesul acestor statute, și a se împărțai de favorurile (bunătațile) ce le dă această Reuniune membrilor sei.

§-ul 10. Comitetul poate șterge dintre membri pe acela, care lucrează împotriva scopurilor Reuniunii, sau care, deși i-s'a cerut, a rămas în restanță cu taxa (plata) pe doi ani de zile

§-ul 13. Adunarea generală e ordinară și extraordinară, și ea poate fi conchemată în Orăștie sau în ori-care altă comună din comitatul Hunedoarei. Adunare generală ordinară se ține una pe an ; extraordinare de câte ori se arată trebuință.

Pe lângă acest extras din statute, vă mai împărțăm unele din hotărârile comitetului Reuniunii, luate încă în întâia sa ședință de la 8/20 Noemvrie a. c. Estă-le :

Comitetul a hotărât, ca începând chiar cu primăvara viitoare, să vie într'ajutor țeranilor nostri la procurarea de semințe de tot felul, de altoi și de mașini agricole. Pentru aceasta se va cere pe calea sa spriginul binevoitor al înaltului ministru regesc de agricultură, și se va pune în legătură cu prăvălii mari de semințe și cu fabrici de mașini agricole, căutând și aflând de unde va pute aduce poporului cele mai ieftine, dar în același timp cele mai bune semințe, altoi și mașini, pe care le va da cumpărătorilor fără nici o dobândă pentru sine.

Asemenea a hotărât comitetul, ca după împregiurări, să înceapă încă doar în iarna asta prelegeri economice în Orăștie și în comunele vecine.

Atât în aceste prelegeri, cât și deosebit, comitetul nostru va stăruii din toate puterile sale pentru înființarea de Tovărășii agricole prin comune, ca fiind foarte ducătoare la scop intru înaintarea economiei mai bune.

Afară de agronomie (lucrarea pământului și ținerea vitelor), Reuniunea noastră va da încă deosebită luare aminte și meseriilor și negoțului, stăruind și ajuturând pe cât mai mulți fi ai poporului nostru, a îmbrățișa aceste cariere, prețioase isvoare de câștig

Ear' pentru a pute ține mai viuă legătura între sine și membrii sei, precum și a le slugi mai ușor cu sfaturi și povește bune, comitetul a hotărât a înființa o foie economică, care va apare de la anul nou.

Din acest extras de statute și din aceste hotărâri ale comitetului „Reuniunii” noastre, se vede scopul și planul de lucrare al Reuniunii, și credem, Stăm. D-le, că Vă puteți și D-Voastră încredința, că lucru bun vom.

Ajungerea în măsură mai mică sau mai mare a scopurilor mai sus arătate însă, atrină dela spriginul ce-l vom afla și îndeosebi de la numărul membrilor ce-i vom câștiga !

De aceea ne adresăm prin această cătră D Ta, stimate cetitor, cu rugarea să binevoești a face cunoscut acest apel în cercul cunoscuților D-Tale, stăruind ca cât mai mulți să se înscrie de membri ai „Reuniunii economice”, încredințându-ți, că numai folos vor avea din micul dar ce vor face fondului Reuniunii, prin plățirea unei taxe oare care. Cum taxele de membri sunt mici, ori-care om se poate face membru ordinar (cu 1 fl. pe an), ori cel puțin ajutor (cu 50 cr. pe an), și în schimb poate dobândi cu mult mai mult, nu numai în învățătură, ci chiar materialicește, procurându-și prin Reuniunea noastră niște semințe alese, altoi nobli, ori vre-o mașină agricolă oare-care.

Cu o cale Vă rugăm a atrage încă de pe acum luarea aminte a cetitorilor din comuna D-voastră, asupra foii celei noue ce pregătim, și care va costa numai 2 fl. pe anul întreg.

Pentru orientare Vă mai facem cunoscut, că Reuniunea deocamdată își va începe lucrarea în acele comune mai apropiate, unde va vedea că se arată mai mult interes pentru scopurile sale, și unde se vor înscrie mai mulți membri.

Dorind să ne vedem în curând cât mai mulți adunați sub aripile acestei Reuniuni, care și-a scris o frumoasă țintă pe steagul seu : ridicarea poporului nostru la o înflorire mai viuă materială, ca de să mai ușor să se poată urca apoi și pe treptele culturii în sus, — Vă salutăm și Vă cerem spriginul.

Orăștie, la 8 Decemvrie n. 1899.
Din ședința comitetului „Reuniunii economice în Orăștie”.

Ioan Moța, Dr. Ioan Mișu,
secretar. președinte.

Notă. Taxele adunate să fie trimise pe adresa d-lui Valeriu Orbonaș încredințat cu conducerea provisorie a agendelor casarului. Taxele plătite se socot pe anul viitor 1900.

Plevna, acești dorobanți s'își să-și caute singuri hrana, au dus-o mai bine de cât cei dela Plevna.

Dintre toate luptele câte le au purtat ai nostri, mie nici una nu mi-e așa de crăgă și de învrednicită s'o laud, ca aceasta dela Rahova. Poate, că atunci când am citit întâiu povestea luptelor noastre, la toate luptele celelalte am urmărit cu încredere pe oșteni, li vedeam țărți și bine spriginii ca să biruie, și întorceam repede foile cărții, ca să văd mai iute sfârșitul. Dar' pe dorobanții dela Rahova li vedeam slabi și le duceam grija, și-mi era groază să întore foaja, ca nu cumva să mă întunec deodată, găsind că au fost bătuti. Și când i-am văzut așa de viteji, mi-a părut mai bine de cât de toate biruințele noastre de până atunci.

Rahova era cetate tare și apărată de redute strașnice. Era un cuib primejdios pentru noi. Te puteai aștepta, ca Turcii dintr'însa, împreună cu risipiturile cele multe de-alungul Dunării, să alerți când nici nu te gândiai la Plevna și să sară în spatile oștirilor creștine.

Domnitorul Carol, a priceput că nu e lucru cuminte să-ți aduni toate puterile prin vâle Plevnei și să îngădui pe de lături cețtățile dușmanilor.

Dar' el nu se îndrășnia să trimească de-adreptul asupra Rahovei oștiri, căci nu

știa cât de țărți și de mulți sunt Turcii din ea. Dacă ar fi fost mulți, și ar fi bătut pe creștini, ar fi fost rău.

Dacă înfringerea Rușilor la Plevna a smintit rostul războiului, apoi înfrângerea creștinilor la Rahova l-ar fi stricat cu totul, căci armata creștină ar fi fost pusă între două focuri și ar fi trebuit să îndure o învalire și din Plevna și din Rahova-Vidia, și strimtorată așa din două laturi Dumnezeu știe ce s'ar fi întâmplat cu ea. Gândul acesta a muncit multă vreme inima Domnitorului nostru, dar îl mncea și alt gând, cu mult mai măreț și mai vrednic, să cucerească Rahova cu Români, nu cu Ruși. Rahova să fie a noastră, de noi bătută ! Să arătem că și Români știu bate cetăți de ale împăratului cel care odată a înșpălmintat pământul !

Dar neputând să rupă, precum au spus, din oștirea cea multă dela Plevna, căci era nevoie de ea acolo unde era, și neavând alte oști în țară ca să le mai aducă, Domnitorul s'a hotărât să facă lucrare cu acest crâmpeiu de oștire, dându-i porunca să nu se apropie prea tare de Rahova, până ce nu va ști bine ce puteri sunt într'însa, și să meargă înainte înșpălmintat și cu băgare de seamă.

Loteria Casei naționale.

Prospect.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” — pe baza concesiunii acordate de on. minister reg. ung. de finance cu ordinațiunea nr. 49.522 din 27 Iulie 1899, — arangiază o

LOTERIE DE EFECTE

la carei profit se va folosi pentru ridicarea Casei naționale în Sibiu, în care se va înființa un Muzeu istoric și etnografic și biblioteca Asociațiunii etc.

Printr-un bilet de loterie I coroadă.

Căștiguri:

1	căștig princip	în val. de C. 10.000	= c. 10.000
1	„	3.000	= „ 3.000
2	căștiguri	1.000	= „ 2.000
5	„	500	= „ 2.500
10	„	200	= „ 2.000
10	„	100	= „ 1.000
10	„	75	= „ 1.500
10	„	50	= „ 1.000
10	„	20	= „ 1.000
10	„	10	= „ 1.000
10	căștiguri	„	C. 25.000

Tragerea la sorți se va face în Sibiu la 31 Maiu 1900 st. n. în prezența unui comisar public și a unui comisar politic.

Consemnarea căștigurilor se va publica în trei zile după tragere. Ridicarea se va face în decurs de 60 zile de la tragere.

Bilete de loterie se pot procura de la „Asociațiunea” în Sibiu (N-Szeber, strada morii nr. 8) și se vor vinde la toate librăriile românești.

Sibiu, în Decembrie, 1899.

Comisiunea Loteriei.

NOUȚĂȚI

Arad, 22 Decembrie 1899.

Noul șef al cancelariei de cabinet.

Din Viena se vestește, ca fapt pozitiv, că consilierul de stat baronul Braun, șeful de cabinet acum al cancelariei de cabinet civile a Majestății Sale, bine cunoscut și Românilor în timpul prezentării M. morandului la Viena, la 1-a Ianuarie p. 1900 intră în pensie. Baronul Braun, în calitatea sa de șef al cancelariei de cabinet, a fost todeauna un om iubit de Majestatea Sa; de aceea din privilegiul retragerii sale va primi dela Monarhul briantele pentru marea cruce ordinului Leopoldin. Ca urmaș al lui este designat baronul Schiessl, actualul reprezentant diplomatic al Austro-Ungariei la Belgrad.

Nouă bancă românească. Ni se împărtășește plăcuta știre, că noua bancă românească „Dunăreana” din Timișoara (comitatul Timișului) este înființată și firma ei s'a înprotocolat în toată regula la tribunalul competent. Astfel noua bancă „Dunăreana” își începe activitatea la 1-a Ianuarie p. 1900. — Îi dorim sporii și mult succes în toate lucrările ei salutare spre binele și înaintarea economică a poporului nostru de la Dunăre!

Emigrări din Bacău. Trăim grele vremuri în țara lui Papp János. Nu numai că Slovaci săracii din părțile lor muncesc și sterpe își părăsesc vatra și țara, după-cum se scrie acum din Zombor, și șvabii din mănăstirea comitat Bacău în timp din urmă își părăsesc țara, trecând în țara-neamțescă pe la întreprinderi muncitești, unde pentru lucrul lor pot să găsească întreținerea întreagă și o plată de 8 ori mai mare decât în Ungaria. — Când unde a ajuns populațiunea țării sub stăpânirea ungurească.

Nu advocat român în Lugoj. Dl Dr Pompeiu Marcu și a deschis cancelarie în Lugoj, strada Fagetului. Fie cu noroc și ajungă apărător nu numai al proceselor private, dar și apărător al intereselor neamului românesc.

„România Jună” este titlul unui nou ziar, național independent, care apare la București, format mare, frumos tipărit, redactat variat și la care colaborează o mulțime de condeie bune.

Se vede însă, că posta maghiară a prins numai decât slăbiciune de acest ziar, căci nouă nu ni-a lăsat la redacție decât abia numărul 6.

Urăm noului confrate spor la luptă. Fie ca coloanele noului ziar să ajungă într'adevăr oglinda credincioasă a simțimentului acelor, cari mai presus de luptele dintre partide, pun chestia națională.

Petrolul se scumpește. Din Viena vine știrea, că de la 15 Decembrie n. încoace petrolul și-a urcat prețul cu 25 cruceri la maza metrică. De la începutul anului curent încoace prețul petrolului s'a urcat deja până acum cu 1 fl. 50 cr. la mază; ceea ce almintrelea s'a întâmplat pe toate piețele din lume. Astfel de pildă, în 1-a Ianuarie 1898 prețul petrolului la Anvers a fost 14.25 franci, iar în 1-a Ianuarie 1899 era de 17.75 franci, și azi deja s'a urcat la cifra de 23.25 franci. Tot în același timp în Bremen prețul acestui articol s'a urcat de la 6.20—6.45—8.45 marce.

Nou notar cercual. Ni-se scrie, că dl Vasile Crișan a fost ales notar cercual pentru comunele Cornățel și Nucet (comitatul Sibiuului). Alegerea este acum înțarită și din partea superiorităților administrative și dl Crișan în curând își va ocupa noul său post, pentru a cărui conducere îi dorim succes deplin.

„Neamurile toate te fericesc pe tine”. Sub acest titlu ni se scrie: Duminică, în 5/17 l. c. s'a făcut introducerea părintelui Ioan Muntean de paroh al Buhnilor prin protopopul tractual Ioan Giorgia, însoțit de iubitul său unchiu Pálincás Iános, bine cunoscut pe aici. Aceasta face garda de onoare protopopului de câte ori merge pe sate, mai ales pe la alegeri de preoți și învățători. În chipul acesta voește protopopul Giorgia să răsplătească iubitul său unchiu ostenele avute cu privilegiul cortesirilor pentru reușita lui de protopop. — Ba după cum suntem informați, l-a vîrit protopopul și ca membru suplent în comitetul parochial din Bateni în locul unui membru mort înainte de a se restaura corporațiunile bisericesti. Vezi bine, că a și avut mare lipsă com. par. din Bateni de atare om preocupat!

De ale meserieșilor din Sibiu. Comitetul „Reuniunii sodalilor români” din Sibiu în frunte cu zelosul și energicul ei președinte, dl V. Tordășianu, de un timp încoace pune la cale ținerea de ședință literare, cari, cu bucurie pot constata, deșteaptă tot mai mult interes în mijlocul meserieșilor noștri.

O stare ședință, cu un program destul de bogat, s'a ținut Joi în 14 Dec. c. n. în localul Reuniunii, care — de alt-cum destul de spațios — s'a dovedit prea mic. Măestrii cu soțiile, sodali, domnișoare coriste, toți așteptau deschiderea ședinței, care promitea a fi una din cele mai interesante din anul acesta.

La 7^{1/2} oare președintele deschide ședința prin o frumoasă vorbire, în carere între altele, atrage atențiunea membrilor asupra unei cărți de valoare, intitulată „Despre simțiment”. prelegere publică, și nută la 1871 de întemeietorul și președintele onor al Reuniunii dl Nicolae Cristea, asesor cons., care se va ratipări pentru a pute fi și mai mult folosită. Mai departe aduce cu plăcere la cunoștință, că d-na Min. Broie a donat mai multe cărți Reuniunii, și că reuniunea a cumpărat pianul reșmas de fericita doamnă Ioana Bădău cu prețul de 200 fl. După aceea se porcede la ese-

cutarea programului literar și sodalul-cismar Ioan Panfilie declamează fabula de V. Alexandri „Curcele”. Urmează apoi citirea unei interesante disertațiuni de G. Poponea, care a fost ascultată cu multă încordare. Foarte bine a declamat tinera și amabila coristă d-șoara Eva Marcu „Orfana” de I. Lăpădat. Dl N. Ișan, pilar, a cântat cu un deosebit farmec „Prea iubită”, romanță de I. Gastolomon. Mult aplaudat a fost Dl Grindeanu cismar-sodal, prin declamarea poemilor humoristice de Speranța: „Omul în casa lui” și „Jurământul bețivului”, asemenea d-șoara Evelina Luca a mult aplaudată pentru declamarea poeziei de G. Coșbuc; „Trei, Doamne, și toți trei.” A mai declamat d-șoara Elena Vintilă foarte draguț poezia „Înainte Române”, precum și Dl Demetriu Axente, care prin corecta predare a frumoasei poezii „Dragostea învătăbită” a avut succesul serei. Afară de acestea s'a predat și scena V. și VI. din „Plășii de la Baia”, de N. A Bogdan unde s'a distins în mod deosebit D-na Elena Roșca, Nic. Bratu și Dem. Axente.

Aici am descris pe scurt decursul acestei ședințe, prin care se contribuie în măsură foarte mare la dezvoltarea sentimentului național între meserieși.

Mai amintesc ca întregire, că preseara de Crăciun se va serba în Reuniunea meserieșilor anul acesta în mod deosebit de anii trecuți. Se fac adecă pregătiri pentru adunarea de daruri (bani, colăcei, vestimente, poame etc.) ce se vor împărți între colindători (învățăcei și sodali). Până acuma s'au oferit cu daruri frazelarii frații Moga (Stefan, Petru, și Zacharie) precum și alte persoane din inteligența din loc. Sibiu, 15 Dec. 1899. u. Romeo.

Jertfa beției. Locuitorul și economul din Dochin., cottul Caraș-Severin, George Pascu Nr. casei 137 și feciorul său mergând Sâmbătă în 4/16 l. c. la Bocșa montană la țerg de săptămână, și venind seara acasă obosiți de puterea alcoolului, s'au dat în ceartă împreună cu bătaie în chilia lor proprie, și în fine George cade mort strâpnus de cuțit. Feciorul lui George cu numele Alexandru îl pune cu ajutorul mamei sale în pat plin de sânge și ese afară chemând vecinii din apropiere spunându-le că tatăl său singur s'a sinucis. E băștoare la ochi împregiurarea, că tăietura de cuțit e la partea stângă drept în inimă, însă pe la spate; ceea-ca arată că e cu neputință ca el singur să se fi ucis. Cercetarea continuă. O fetiță a răposatului cu numele Carolina, întrebată fiind de gendarmi, ar fi spus, că fratele ei a săvârșit omorul. Se așteaptă comisiunea de secționare. Eată ce urmări triste are beția! I. I.

Nebuni fugiți. Se vestește din Budapesta, că în 19 l. c. doi din cei mai primejdii nebuni au fugit din balamucul Lipótmező de acolo. Unul e Singer Mór, fost agent la o firmă din capitală, care se închipue rege și pretinde supunere necondiționată de la ori cine cu care se întâlnește. Al doilea, cu mult mai primejdios, se cheamă Schatzmüller András, fost funcționar în B. peșta, care suferă în mania de-a ucide. Se temeau de el chiar și îngrijitorii celulei lui. — Întregul personal al institutului îi căută în ruptul capului, până acum însă li-s'a dat de urmă.

Chelneri unguri în oastea Englezilor îndată după izbucnirea războiului între Englez și Buri în Africa sudică, guvernul ungur a oprit prin ordonanță verbuncarea de voluntari pe teritoriul țării pe seama vreneia dintre părțile beligerante. Cu toate acestea, după-cum spune o foaie locală ungurească, zilele trecute doi oficeri preținși Englez, venind de către Timișoara, s'au oprit și în Arad, să câștige „brațe” pe seama Englezilor în războiul lor cu Buri. Foaia ungurească spune, că cei doi oficeri străini au cercat verbuncarea la hotelul „Crucea albă”. Intre chelneri, dintre cari pe unul, anume Riesterer l'au și arvanat cu 100 fl. și l'au pornit spre Anglia și că afară de acesta au mai înduplecat să plece pe înă v'r'o sese oameni de aici. Preținșii oficeri englez au plecat apoi din Arad spre Oradea-mare și Dobrișin, unde vor cerca același lucru. — Slab de

tot ar trebui să stea Anglia în privința „brațelor”, dacă până și între chelnerii lui Nagy Lajos ar fi nevoită să și le caute.

Aur american pentru Anglia. În 16 l. c. n., la Newyork a fost încărcată pe corabie pe seama Londrei o cantitate de aur în preț de 2.450.000 funți sterlingi.

Femei pe câmpul de războiu. Buri numesc pe soția viteazului general Joubert „mătușă”. Credincioasa soție a însoțit pe viteazul său bărbat și pe câmpul de războiu, care bântue acum în Africa-de-mează-zi. Ea cunoaște toate apucăturile războiului și manuează arma ca ori-ce soldat, însă ea se ocupă mai ales cu îngrijirea răniților. Ea se îngrijește, ca bărbatul său să aibă toate comoditățile, ea însăși îi arangează cortul și-i fierbe mâncarea. Dacă îi mai rămâne timp, îl folosește pentru a lega ranele răniților și a îngriji de ei ca o mamă. Afară de aceasta stă în ajutorul bărbatului său și cu sfatul. — După-cum se telegrafează din Bruxelles și principesa Salm-Salm a plecat în tabăra Burilor. Principesa Salm este fiica unui general american și s'a căsătorit după principele Felix Salm-Salm. Când bărbatul ei a intrat în trupa voluntarilor americani, ea l'a urmat pretutindeni, și s'a luptat alături cu bărbatul său.

Cărțile postale seculare. Direcțiunea generală a postelor germane a hotărât, ca la începutul noului secol, adecă la 1 Ianuarie 1900, să editeze așa numitele cărți postale seculare pentru sărbarea acestui eveniment.

Onomastica Țarului în Viena. Din incidentul zilei onomastice a Țarului Nicolae Majestatea Sa Monarhul nostru a dat în Viena un prânz de curte, la care au fost invitați: arhiducele Otto, ambasadorul rus Oapnist cu personalul ambasadei, ministrul de externe contele Goluchowski, ministrul comun de finanțe Kállay, ministrul comun de războiu baron Krieghammer, președintele consiliului de ministri contele Clary și înalții dignitari ai curții. În decursul prânzului Majestatea Sa Monarhul a felicitat pe Țarul printr-un toast călduros.

Procesul complotiștilor din Franța, care de săptămâni întregi se debate la curtea de casație din Paris, se apropie de sfârșit. În ședința de Marți (19 l. c.), după-cum se vestește din Paris, afară de acușatul Dérouléde, Guérin, Buffet și Dubocqu — acușatul de conspirație contra republicei față cu toți ceilalți acușati a fost retrasă și cercetarea sistată.

Mare miserie în India. Cu data 19 l. c. se telegrafează din Londra, că vice-regele Indiei descrie în colorii foarte posomorite starea populațiunii indiene. În foarte multe ținuturi, bântuită de miserie, starea sămănăturilor se arată cu totul nefavorabilă. Numărul celor primejdiiți de groaznica miserie se urcă la 2.226.000.

Domnul Elie Dopp, inginer de comasare autorizat, și-a deschis cancelarie proprie în Sibiu strada Oenei (Burgergasse) Nr. 9.

Un tiner român, comercialist absolut, se angajează de practicant. Adresa la administrația ziarului nostru.

Posta redacției.

S. C. preot Băntăria. Adresați-Vă protopopului din Timișoara.

Abon. Nr. 827. Dacă păgubașul a iertat, gornicii nu au drept să mai pedepsească. — La tot cazul, dreptul îl are antistia. — Acea lege nu este tradusă și românește.

Posta administrațiunii.

Dlor Ioan Mihoc în Obzeja Dimitrie Lazar în Ciorda; Lazar Enbreica în Semlac: Am primit abonamentul mulțumim.

Dlul Mihail Belcea, învățător în Prebul: Ne vor sosi numai după anul nou.

Dlul Michail Federan în Kapnikbánya: Pricina că nu primiți foaia, numai o mână păcătoasă dela posta Dvoastră poată să fie care la mai mulți abonenți le reține foile; căutați să aflați cine e acel păcătos, ca să putem lua și noi măsurile de lipsă.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu. Red. respons.: Ioan Russu Sirianu.

ECONOMIE.**Grâne.**

Prețurile de la 29 Noemvrie.

	Arad:	B.-Pesta
Grâu Aprilie fl.	7.10—7.30 fl.	7.85—7.86
Octomvrie	"	7.98—7.99
Cucuruz Maiu	3.80—3.90	4.98—4.97
vechiu	5.—5.20	5.20—5.50
Orz vechiu	"	5.85—6.60
nou	5.40—5.50	"
Secară Apr.	5.6—5.70	6.42—6.44
vechiu "	"	6.10—6.35
Ovăș Apr.	4.40—4.50	5.6—5.8
Oct.	"	4.90—5.28

Cursul pieții din Arad.

Hărțile-monetă română	Cump. fl. 9-48	vând	9.52
Lire turcești	18.90	19.—	"
Imperial (15 R. aur)	126.—	127.—	"
Ruble rusești 100 k	5.88	5.68	"
Galbeni	9.48	9.55	"
Napoleon-d'or	58.50	58.95	"
100 Marce germane	11.90	12.5	"
Livre sterling	"	"	"

Spirit:

	21 Oct.
Spirit rafinat; cu toptanu	55.50
" " cu micu	56.50
" brut cu toptanu	54.50
" " cu mic	55.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:		cr. p. kg.
bătrâni 320—380 kg.	40—42	"
tineri 320—380 "	44—44.5	"
" 250—380 "	44—45	"
" până 250 "	45—46	"
mijlocie 240—260 "	47.5—48	"

La administrația**„Tribunei Poporului“**

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

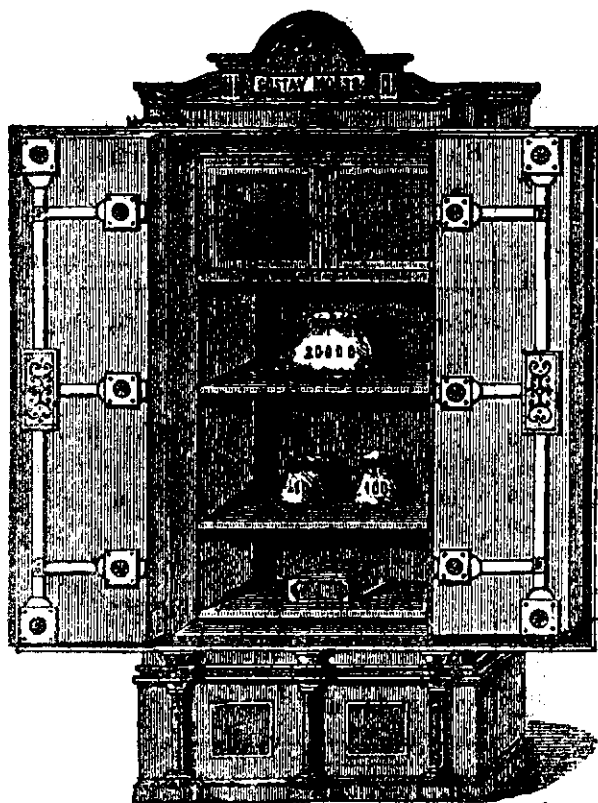
- „Teoria dramei“ de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.
 „Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.
 „Lupta pentru drept“ de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Păcățeanu Prețul 1 fl.
 „Din vremuri apuse“ de Iudita Secula, Prețul 50 cr.
 „Juvenilia“, proză și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.
 „Vieritul“, de Petru Vancu. Prețul 50 cr.
 „Pribeag“, de I. Scoopul. Prețul 75 cr.

La facerea comenzilor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adăuga și speșele de porto postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.“

Cărți bune. În editura Librăriei Ciuren din Brașov a apărut, în volum elegant „Insula Morților“, eminenta lucrare a lui R. Voss, traducere de dl. Andreiu Bârseanu. Atât autorul, cât și traducătorul sunt, desigur, și între Români indestul de cunoscuți, pentru-ca și fără elogiile presei, toți să se simtă îndemnați a și procura această carte. Ea e potrivită și pentru cadou de sărbători. Prețul 25 cr., ieftină!

Cum să fotografăm? Sub acest titlu a apărut și ni-s'a trimis o carte, ce cuprinde instrucțiuni practice pentru amatorii artel fotografice cu 31 ilustrațiuni, de Ioan Nișiu Pop. Cuprinsul cărții a fost publicat și în „Revista Ilustrată“ din anul 1899, de unde s'a tipărit și în broșură separată și se poate procura dela administrațiunea acestei foi pentru prețul de 1 coroană. Jumătate din venitul curat e destinat pe seama corului plugarilor din Șoimuș (com. Bistrița-Năsăud).

Fabrică de Casse.

În atelierul meu se construiesc

Casse de fer

obicinuite, din cel mai solid material, sigure contra focului și spargerei.

Casse-Panczer

pentru bănel, construite din cel mai veritabil oțel.

Ori-ce spargere e absolut imposibilă fie cu ori-ce instrument anume meșteșugit pentru scopul acesta.

Garantăm pe deplin că în termen de 24 ore aceste casse nu se vor putea găuri.

Rog deci On. public, care are trebuință de Casse de fer, să mă onoreze cu încrederea și cu comanda sa, asigurându-l că va fi pe deplin satisfăcut.

Pentru biserici și comune liferez casse pe lângă solvire în rate după învoială.

Lista prețurilor gratuit și franco.

Cu distinsă stimă:

GUSTAW MOESS

fabrică de casse

SIBIU Strada Poplăcei-mari Nr 8.

866 12—

Calindarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim călindar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. porto postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“.

La comanda mai mari de 10 exemplare dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului“.

A apărut în tipografia noastră și se află de vânzare

la

Administrația „Tribunei Poporului“

sub numirea

„AMICUL POPORULUI“

„îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român“

de TITU VUCULESCU prețor,

cu prețul de 50 cr. plus 5 cr. porto postal.

O carte în adevăr folositoare pentru popor, care cuprinde sfaturi și învățături de foarte mare folos pentru toate trebile și trebuințele poporului.

Administrația

„Tribunei Poporului“